

habitare. Ita communissime theologi contra paucos alios qui dicunt legitimum B. Petri successorem aliam occupare posse sedem, aut absque sede manere, sicut fecit Petrus in quinque primis apostolatus sui annis.

ARTICULUS TERTIUS.

DE MONARCHIA ROMANI PONTIFICIS.

Certum est, ex dictis, regimen Ecclesiae esse monarchicum, et Romanum pontificem monarcham; Romanus namque pontifex non solum dignitatis et honoris, sed jurisdictionis et auctoritatis primatum habet in tota Ecclesia, eam regit ac gubernat. Ergo. *Ita omnes theologi catholici.* Verum habetne solus jure divino plenitudinem jurisdictionis ecclesiasticae, ita ut episcopi ab ipso totam auctoritatem suam teneant? Res controvertitur.

Quidam dicunt Apostolos totam jurisdictionem suam, non immediate a Christo, sed a B. Petro accepisse: ita apud Bellarminum, de Romano pontifice, l. 4, c. 22, Joannes de Turrecremata et Jacobatius. Alii vero docent Apostolos jurisdictionem suam a Christo quidem accepisse, sed negant episcopos eis successisse, nisi quantum ad characterem: contendunt omnem jurisdictionem ecclesiasticam in solo papa jure residere, et ab ipso episcopos eam accipere. Hinc summus Pontifex est monarcha absolutus. Sic Bellarminus et cum illo plerique Ultramontani. Alii autem permulti et generaliter Galli tenent episcopos, canonice institutos, immediate a Christo jurisdictionem accipere.

Notandum 1° sententiam Joannis de Turrecremata communissime a theologis et ab ipso Bellarmino rejici: illam ergo statim sejungimus.

Notandum 2° episcopos, in Bellarmini opinione, aliquo sensu auctoritatem suam jure divino possidere; Christus enim suam instituens Ecclesiam, voluit ut in ea essent episcopi: unde nec eorum characterem mutare aut limitare, nec eorum existentiam tollere posset Romanus pontifex.

Notandum 3° modum instituendi episcopos, in quacumque opinione, esse tantum juris ecclesiastici; nullibi enim Christus illum praescripsit, nec circa illum traditio Ecclesiae fuit constans: ipsa summi Pontificis institutio varia fuit pro variis temporibus, et tamen Pontifex semel canonice institutus statim a Christo plenam habet auctoritatem: quamvis ergo modus instituendi episcopos sit humanus, non repugnat eos jurisdictionem a Christo immediate accipere.

His notatis, quaestionem, ut pote dubiam et ad praxim minime pertinentem, definire aut partem unam praeter altera defendere non aggredimur; ea quippe longe fuit agitata in concilio Trid., ut videre est apud Palavicinum, praesertim l. 18, cap. 15, et non definita.

Bossuet, Defens. Declar. part. 3, l. 8, cap. 14, fortiter contendit episcopos canonice institutos jurisdictionem habere immediate a Christo, sicque concludit: « At episcopus » licet papae divino jure subjectos, ejusdem esse ordinis, » ejusdem characteris, sive, ut loquitur Hieronymus, *ejusdem meriti, ejusdem sacerdotii,* collegasque et coepiscopos appellari constat, scitumque illud Bernardi ad Eugenium papam: *Non es dominus episcoporum, sed unus ex ipsis.* Quod ergo nuperrime inventum est, episcopos » a papa jurisdictionem habere, ejusque quosdam esse » vicarios, ut duodecim saeculis inauditum, a scholis christianis amandari oporteret. » Vide etiam *Confér. d'Angers, de la Hiérarchie,* et cardinalem *de la Luzerne, sur la Déclaration de 1682.*

PRINCIPIUM PRIMUM.

In quacumque opinione, omnes episcopi, non solum ratione characteris, sed et ratione substantiae jurisdictionis sunt aequales; habent enim quidquid eos constituit episcopos, sive majori, sive minori, praesint diocesi. Quia vero natura constitutionis Ecclesiae exigit ut eorum jurisdictio inter certos limites coerceretur, quaedam instituta sunt regulae quibus determinantur dioceses, et episcoporum relative ad se invicem honores; illa regula

solius sunt juris ecclesiastici. Facile ergo intelligitur quomodo episcopi, licet jure divino æquales, alii aliis priores aut majores dici possent.

PRINCIPIUM SECUNDUM.

Constat, quæcumque admittatur sententia, regimen Ecclesiæ esse monarchicum, hocque de fide esse: unicus enim esse potest totius societatis christianæ præses et supremus gubernator: unde concil. Florentinum decrevit « Romanum pontificem in universum orbem tenere primum, successorem esse B. Petri principis Apostolorum, verum Christi vicarium, totius Ecclesiæ caput, et omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, et ipsi in B. Petro pascendi, regendi et gubernandi universalem Ecclesiam a D. N. J. C. plenam potestatem traditam esse, quemadmodum in gestis œcumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur. » Sic Antonius de Dominis negans monarchiæ formam a Christo immediate fuisse institutam, habitus est ut schismaticus et hæreticus. Simul etiam certum est hanc monarchiam aristocratia esse temperatam, ut fere sunt gubernia *representativa*, in quibus princeps supremam habet auctoritatem, sed non omnino absolutam; nonnullis fundamentalibus statutis, quæ prætergredi non potest, subjicitur; universam et a solo Deo dependentem habet jurisdictionem in omnes subditos, in populum et in magnates: verum in eo casu quædam existit potestas ipsi subordinata, quam tamen destruere non potest. Sic summus Pontifex, ob eminentem auctoritatem suam in Ecclesia, omnibus præest, omnibus providere debet, cuncta regit, moderatur ac gubernat. Attamen, suprema ejus potestas quosdam agnoscit limites; non omnia pro solo arbitrio destruere aut mutare potest; episcopos, v. g. nequit sine justis causis deponere, suspendere aut interdicere; functiones episcopales in illorum diœcesi turbare, aut sibi assumere et per se vel per alios licite exercere non potest; nec pariter ex solo nutu et absque justa causa antiquas disciplinæ generalis regulas, summorum Pontificum decreta

et conciliorum canones universim acceptos destruere aut mutare; tunc enim non recte gubernaret, sed sua potestate abuteretur. Sub eo respectu potestas ejus canonibus est moderanda.

Hoc sæpius publice confessi sunt plurimi summi Pontifices. 1. Cælestinus, Epist. 1 ad Illyricos, ait: « Dominentur nobis regulæ, non dominemur regulis. » Gregorius VII ad Sanctium, Arragoniæ regem, qui aliquam postulabat dispensationem, sic respondit: « Solet sancta » sedes Apostolica pleraque, considerata ratione, tolerare; » sed nunquam in suis decretis et constitutionibus a » cordia traditionis recedere. » *Labbe*, t. 10. S. Bernardus sic monet Eugenium papam, l. 3 de Consider. c. 4: « Ubi » necessitas urget, excusabilis dispensatio est; ubi utilitas » provocat, laudabilis dispensatio est.... cum nihil horum » est, non plane fidelis dispensatio, sed crudelis dissipatio » est. »

Unde sic merito *Bossuet*, *Sermon sur l'unité de l'Église*, 2e point: « L'océan même a ses bornes dans sa plénitude, » et s'il les outre-passoit sans mesure aucune, sa plénitude » seroit un déluge qui ravageroit tout l'univers. Au reste, » la puissance qu'il faut reconnoître dans le Saint-Siège » est si haute et si éminente, si chère et si vénérable à » tous les fidèles, qu'il n'y a rien au-dessus que toute » l'Église catholique ensemble; encore faut-il savoir con- » noître les besoins extraordinaires et les extrêmes périls » où il faut que tout s'assemble et se réunisse. »

ARTICULUS QUARTUS.

DE PRÆROGATIVIS DIGNITATI SUMMI PONTIFICIS ANNEXIS.

Inter illas prærogativas aliæ sunt certæ et ab omnibus admixtæ, aliæ vero sunt controversæ: hinc duplex erit hujus articuli paragraphus.

§ I. — De prærogativis Romani pontificis certis et communiter admixtis.

Septem præcipue numerantur hujusmodi prærogativæ: 1° centrum unitatis catholicæ; 2° potestas edendi decreta